

Mayka Navarro i Paco Marco

LA FUGIDA

Columna

MAYKA NAVARRO
I PACO MARCO
LA FUGIDA

Traducció de Mercè Ubach i Núria G. Caldés

Columna

TÍTOL ORIGINAL: *LA FUGA*

PRIMERA EDICIÓ: ABRIL DEL 2025

© MAYKA NAVARRO I PACO MARCO, 2025

© DE LA TRADUCCIÓ: MERCÈ UBACH I NÚRIA G. CALDÉS, 2025

© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-3365-5

DIPÒSIT LEGAL: B. 5.430-2025

FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

IMPRÈS A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autors i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos)

si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com

o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

CAPÍTOL I

La promesa

Carles Puigdemont sempre ha sabut com captar l'atenció. Des de la seva fugida a Bèlgica el 2017, s'ha convertit en un símbol de l'independentisme i, alhora, en un espectre incòmode que tractava de condicionar la política espanyola. Durant anys, havia mantingut la paraula que tornaria a Catalunya, malgrat que el seu retorn impliqués enfrontar-se a la justícia. La seva promesa, una constant en els moments de més desànim independentista, era un senyal per als seus seguidors, una mostra que el seu compromís continuava intacte.

A començaments del 2024, quan es van convocar les eleccions autonòmiques a Catalunya, Puigdemont va llançar un missatge contundent: «Tornaré, encara que no guanyi les eleccions i

no sigui investit». La declaració no va sorprendre, però sí el to. No era un gest simbòlic, com en altres ocasions; aquesta vegada hi havia una data i una estratègia fonamentada en una promesa d'amnistia pactada amb els partits que aspiraven a resoldre el conflicte polític. «Al cap de tant de temps, el clima ha canviat prou perquè pugui tornar sense por de la presó», reiterava en entrevistes, convençut que el nou marc polític l'afavoriria judicialment.

L'independentisme, debilitat per les divisions internes i un cansament evident, requeria un nou impuls. Les discrepàncies entre els dos partits hegemònics eren cada cop més òbvies. Feia temps que ni es molestaven a dissimular. «Puigdemont no s'ha fiat mai de Junqueras», insisteixen en l'entorn del de Girona. «Junqueras no l'ha pogut veure mai, i algun cop, quan era a la presó, l'hi van recriminar després que deixés anar alguna frase desafortunada adreçada contra Puigdemont», admet un membre destacat d'ERC.

En l'univers postconvergent, els corrents tampoc no avançaven en una mateixa direcció. Mentre que alguns s'aferraven a la via unilateral, d'altres advocaven pel diàleg amb el govern cen-

tral. «Puigdemont va heretar l'agenda que havia deixat Artur Mas, i en aquest entorn no comparteixen les seves posicions rupturistes, defensen la necessitat de recuperar el camí del diàleg», explica un alt càrrec de l'antiga Convergència i Unió (CiU). Puigdemont confiava que el seu retorn serviria d'al·licient per unificar les diferents famílies i renovar l'estratègia comuna. L'exili havia exhaurit el seu simbolisme i la promesa del retorn era l'últim gran as a la màniga.

En plena campanya electoral, tot i que absent de Catalunya, Puigdemont manejava el discurs de la seva formació sense moure's del sud de França. Els seus missatges eren clars i reiteratius: «L'amnistia està a punt de caure». Aquest mantra, repetit fins al cansament, va ser ben rebut pels seus seguidors, però va provocar escepticisme entre els més pragmàtics. En un acte a la simbòlica localitat d'Elna, a pocs quilòmetres de la frontera, al davant d'una multitud de simpatitzants entregats, va anunciar amb fermesa: «Si soc candidat a la investidura en les eleccions del 12 de maig, deixaré l'exili definitivament per assistir al ple del Parlament». Des del públic es van elevar crits entusiasmats de «President!» i «Llibertat!»,

mentre el candidat advertia amb autoritat: «No hem arribat fins aquí per rendir-nos ara».

No tothom compartia aquella eufòria. Alguns dirigents del seu partit van mostrar una gran preocupació davant l'advertència que travessaria la frontera. No s'acabaven de refiar ni de la justícia espanyola ni tampoc de com encaixaria la figura de Puigdemont si tornava a una Catalunya que cada vegada es mostrava més allunyada dels posicionaments del 2017. «No volíem que vingué», admet un d'ells. Són veus que formen part d'un corrent que continua actiu i que insisteix que la figura de Puigdemont està més que amortitzada i que al partit li urgeix un canvi de rumb que el torni a situar en la centralitat pragmàtica de què sempre havia gaudit l'antiga CiU.

La tornada de Puigdemont a Catalunya, en qualsevol circumstància i a qualsevol preu, es va convertir en un sainet cada cop més recurrent durant la campanya electoral. En aquest context, els partits catalans tractaven d'avaluar les conseqüències del retorn, mentre que les dues formacions hegemòniques de l'independentisme, JxCat i ERC, incrementaven les tensions entre elles sense dissimular.

A Madrid, l'anunci de la tornada es valorava amb cautela. «Fa set anys que anem al darrere de Carles Puigdemont», admet amb una resignació mal dissimulada un alt càrrec dels serveis d'informació de la Guàrdia Civil. Aquells dies, l'amnistia ocupava tot l'espai del debat públic, però sense arribar a generar protestes als carrers dels que acusaven el govern de Pedro Sánchez de ser un traïdor a una pàtria a la qual havia posat preu a canvi de la seva obsessiva permanència en el poder.

Puigdemont estava segur que les eleccions autonòmiques serien el preludi del seu retorn, amnistiats i a punt per ser investit altre cop president de la Generalitat de Catalunya. I va aconseguir encomanar aquest optimisme al seu entorn. «Estava tan convençut de la seva victòria que es va comprometre a deixar la política si no guanyava les eleccions», reconeix un membre del seu equip. Però va haver de rectificar l'anunci vint-i-quatre hores després. Inesperadament per a ell i els seus, molts independentistes, cansats i decebuts, es van quedar a casa sense votar i el retrocés va ser contundent. Els socialistes es van alçar amb el triomf amb el 27,96% dels vots i 42

escons. JxCat va aconseguir la segona posició amb un 21,61% i 35 escons; i una debilitada ERC va rebre un ferotge càstig per la seva gestió al Govern: es va haver de conformar amb un 13,68% de les paperetes i amb prou feines 20 escons.

Els resultats van situar Puigdemont en una posició complexa, sense la majoria necessària per liderar el Parlament i a expenses d'unes complicades aliances que dificultaven la seva estratègia de retorn. El recompte final el va deixar noquejat just quan més necessitava el suport de les urnes per empènyer-lo en la seva decisió de travessar la frontera. A penes assimilant la derrota, va rebre l'estocada: el Tribunal Suprem va bloquejar l'amnistia, un revés devastador. El jutge Pablo Llarena es va mantenir ferm en el seu pols contra un Puigdemont a qui insisteix a enfrontar a qualsevol preu amb la justícia.

Lluny de cedir, Puigdemont va respondre amb determinació: «No tornaré per provocar, ni com una gamberrada. No em faré una foto a Figueres per sortir corrents al cap de poc. Si em detenen, no serà la primera vegada». En una carta adreçada al govern de Pedro Sánchez, va criti-

car la falta de voluntat política dels socialistes: «La tornada em pot comportar l'empresonament, ho sé. Però també sé el que haig de fer: no convertir-me en moneda de canvi ni donar suport a decisions que impliquin rendir-nos».

Malgrat la fermesa en el to, en el cada cop més reduït entorn de confiança que l'acompanya a l'exili, va començar a circular la idea que intentarrien fer-li mal, vexar-lo i humiliar-lo si ingressava en una presó de fora de Catalunya. «Està convençut que les clavegueres de l'Estat que continuen actives el destrossaran si entra a la presó», explica un dirigent de JxCat. Per a alguns, aquesta teoria és el que explica la decisió de Puigdemont de desaparèixer novament de Catalunya, davant la por o literalment «la covardia» de travessar el llinyar d'una presó. I no només perquè sap que Llaurena amagaria la clau de la seva cel·la i posposaria fins a l'impossible la resolució dels recursos que presentarien els seus advocats contra l'empresonament, sinó pel temor del polític del que li podria passar físicament, mentalment i emocionalment, una vegada tancat.

No obstant això, les persones que visiten sovint Puigdemont a Waterloo neguen aquesta

por del que li pugui passar. Al contrari, asseguren haver-li sentit fer en els últims mesos en més d'una ocasió la reflexió següent: «Si hagués tingut aquesta por de la presó que alguns m'atribueixen, no m'hauria arriscat mai a fer el que vaig fer el dia 8».

En aquest clima d'inquietud i desconfiança, Puigdemont va començar a planificar la tornada a què s'havia compromès, però en la qual no es deixaria detenir de cap manera. «Si aconseguia arribar a Barcelona sense ser interceptat seria un fet històric; si accedia a l'Arc de Triomf i hi parlava, un miracle; si tornava a Waterloo sense ser detingut, una gesta impossible», admet un membre de l'equip que aquell mes de juliol va participar en les reunions en què es va planificar com aconseguir que l'impossible es tornés probable.